

19 APR 2011

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
201100212

Vår referanse
2011/00776-4 008

Dato
15.04.2011

Høring - forslag til endring i våpenforskriften - bruk av væpnede vakter på norskregistrerte skip

1. Innledning

Vi viser til Justisdepartementets høringsbrev av 04.03.2011 om forslag til endringer i våpenforskriften og Nærings- og handelsdepartementets høringsbrev av 04.03.2011 om utkast til forskrift til skipssikkerhetsloven om bevæpnede vakter på skip mv. Vi beklager oversittelsen av høringsfristen. Vi viser videre til avtale med rådgiver Øyvind Fredlund om fristutsettelse.

Politidirektoratet har forelagt høringene for Kripas og utvalgte politidistrikt. Kripas har ved brev av 07.04.2011 gitt et utfyllende høringssvar, som vi i det vesentlige finner å kunne gi vår tilslutning til. Uttalelsen fra særorganet følger vedlagt i kopi.

Justisdepartementet foreslår en ny § 23 a i våpenforskriften om generell tillatelse til midlertidig å inneha skytevåpen om bord på skip på vegne av innleid vaktelskap for å beskytte norskregistrerte ISPS-skip mot terrorhandlinger og piratvirksomhet som nevnt i skipssikkerhetsloven kapittel 6. Tillatelsen skal gjelde for seiling i, til eller fra et område med særskilt beredskapsnivå. Det gis samtidig dispensasjon til å inneha skytevåpen og ammunisjon som er forbudt etter § 5 første ledd bokstav b, §§ 6 til 8. Rederiet skal etter utkastets annet ledd rapportere til Sjøfartsdirektoratet i etterkant såfremt det har benyttet seg av den generelle tillatelsen. Nærings- og handelsdepartementet har i forskrift til skipssikkerhetsloven foreslått nærmere kriterier for bruk av væpnede vakter, herunder bruk av våpen, gitt at det konkluderes med at bruk av bevæpnede vakter bør reguleres nærmere i forskrift.

Politiet har et overgripende ansvar for lovlydigheten og den alminnelige sikkerheten i samfunnet. Hvorvidt en skal tillate bruk av bevæpnede vakter om bord på norske skip for egen sikring berører prinsippet om politiet som samfunnets sivile tvangsmakt og spørsmålet om hvilken handlefrihet private har for vern av person og eiendom. Utgangspunktet må være at forebygging av alvorlig organisert kriminalitet, herunder bruk av maktmidler for å forhindre piratvirksomhet, må være politiets oppgave. Norge har videre hittil hatt en

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

generelt restriktiv holdning til våpenbruk med stor vekt på begrensning av og kontroll med anvendelse av våpen.

Kripos uttaler herunder at:

”Forslagene til endring i våpenforskriften og ny forskrift om bevæpnede vakter på norskregistrerte skip vil, dersom de vedtas slik de nå foreligger, åpne for en svært vidtrekkende tilgang til våpen, også våpen og ammunisjonskategorier som i utgangspunktet er forbudt. Tradisjonelt sett har Norge vært restriktiv med å tillate bruk av både skarpe våpen og batonger til vakthold og sikring og har en praksis for sterkere begrensninger på både politiets og vaktelskapers bruk av våpen enn de fleste andre land, herunder våre nærmeste naboland og lagt stor vekt på kontroll med bruk av våpen. Det må kunne stilles spørsmål om den vide adgang som nå foreslås er i harmoni med hvorledes man ellers vurderer disse spørsmål, eller f eks står seg i en sammenligning med norske myndigheters skeptiske holdning til å tillate bevæpnede vakter om bord på fly som skal lande i Norge.”

Dersom en velger å tillate bruk av private vakter på norske skip må en forskriftsregulering gjenspeile ovennevnte utgangspunkt og sikre en høy grad av rettslig forutberegnelighet. Dette tilsier at det oppstilles klare rammer for denne type virksomhet og tydelige vilkår både når det gjelder erverv og innehavelse av våpen, vaktelskapenes seriøsitet faglige kvalifikasjoner, vaktens skikkethet og bruk og oppbevaring av våpen og at det sikres en forsvarlig kontroll med virksomheten. De foreliggende forskriftsutkastene synes ikke i tilstrekkelig grad å ivareta disse hensynene og vi vil således advare mot at endringsforslagene vedtas slik de nå foreligger.

Høringsnotatet og utkastet til ny forskriftsbestemmelse foranlediger følgende uttalelse fra Politidirektoratet:

2. Kommentarer til høringsnotat og utkast til forskriftsbestemmelse

2.1 Generelt

Politidirektoratet vil innledningsvis bemerke at høringen reiser flere spørsmål av sentral betydning som ikke eller i liten grad er berørt i høringsnotatene. Herunder savner vi en vurdering av hvorvidt det foreligger rettslige og faktiske skranker for gjennomføringen av endringsforslaget.

Kripos påpeker herunder at:

”[...] Vi synes for eksempel at det er underlig at ikke man har utredet om det er skranker i eksportkontrollregimet som har betydning i forhold til hvilke kategorier våpen og ammunisjon som kan tillates. Likeledes synes forslaget å innebære en manglende kontroll med skytevåpen som er problematisk i forhold til Schengenkonvensjonen. Den korte høringsfristen har ikke gitt noen mulighet til å vurdere om forslaget kan være problematisk i forhold til andre internasjonale konvensjoner og avtaler, som f eks den norske tilknytning til handlingsprogrammet etter FNs håndvåpenkonferanse. Vi antar at dette spørsmålet bør vurderes av Utenriksdepartementet. Vi vil anta at det også er andre spørsmål som kan ha relevans og kan komplisere spørsmålet. Dette kan f eks gjelde norsk og annen

tollovgivning, eller for den saks skyld hvilke HMS krav som må settes til opplæring og egenbeskyttelse av det personell som skal utføre slik tjeneste.”

Sett i forhold til sakens alvor og prinsipielle karakter synes høringsgrunnlaget etter vår oppfatning mangelfullt. Det fremstår for oss videre uklart hvordan ordningen i praksis er tenkt gjennomført fra næringens side. Samtidig er dette et rettsområde hvor både kontroll- og etterforskningsmessige hensyn tilsier en stor grad av klarhet i regelverket. Videre savner vi en nærmere vurdering av konsekvensene av ulike alternative reguleringer.

Vi har merket oss at bakgrunnen for endringsforslaget er at Stortinget ved vedtagelsen av skipssikkerhetsloven i 2007 åpnet for bruk av våpen om bord på norskregistrerte skip i visse sammenhenger, og at vaktvirksomhetsloven etter endringer i 2009 ikke kommer til anvendelse på norske skip som omfattes av ISPS-regelverket. Endringen av vaktvirksomhetsloven trådte i kraft 01.04.2011. Videre skal høringen ses i sammenheng med høringen fra Nærings- og handelsdepartementet, hvis formål er å oppstille nærmere kriterier for bruken av slike vakter, herunder bruk av våpen. Høringsgrunnlaget fremstår etter dette som noe fragmentarisk, og det hadde muligens vært en fordel om disse spørsmålene ble utredet i sammenheng. Kripos uttaler seg i samme retning.

Det fremgår av høringsnotatet at bruk av bevæpnede vakter er eksplisitt tillatt av blant annet Danmark. Det hadde i denne sammenheng vært nyttig om man også hadde redegjort for hvordan danske myndigheter har valgt å regulere denne adgangen i sin interne rett. Også Kripos etterlyser en gjennomgang av andre flaggstaters rettslige regulering av en slik tillatelse.

2.2 Til punkt 3.3 Vaktvirksomhetslovgivning

Det fremgår av høringsbrevet punkt 3.3 at ”Etter at de nye endringene i vaktvirksomhetsloven har trådt i kraft, kan et norsk selskap søke om tillatelse til å tilby bevæpnet vaktvirksomhet av et visst omfang om bord på norsk- eller utenlandske registrerte skip på områder hvor lokal jurisdiksjon tillater det eller på skip hvor vaktvirksomhetsloven ikke gjelder, såfremt slik virksomhet ikke er i strid med formålsbestemmelsen i loven. Men det presiseres at departementet i dette høringsbrevet ikke tar stilling til om slik tillatelse vil bli gitt.”

Det er etter vårt syn uklart hvordan dette avsnittet skal forstås. Av den vedtatte endringen i vaktvirksomhetsloven følger det blant annet at vaktvirksomhetsloven ikke kommer til anvendelse på norske skip som er omfattet av ISPS-regelverket. Det fremgår videre av høringsnotatet at slik vaktvirksomhet blir regulert av skipssikkerhetsloven. Vaktvirksomhetsloven gir videre, som departementet peker på, ikke anledning til bevæpning av vektere, jf. § 12 annet ledd om at vaktvirksomhet skal utføres ubevæpnet. Loven ble for øvrig på dette området innskjerpet ved den vedtatte lovendringen i 2009. Norske selskap kan etter dette ikke ”søke om tillatelse” etter vaktvirksomhetsloven til å drive ”bevæpnet vaktvirksomhet”, idet loven ikke gir hjemmel for å gi tillatelse til bruk av våpen og de skip som omfattes av denne høringen vil være utenfor lovens geografiske anvendelsesområde.

Lov om endringer i lov om vaktvirksomhet § 1 bokstav d) sier at et av delformålene med loven er å ”hinne vaktvirksomhet som på grunn av sin militære eller annen sikkerhetsmessige karakter er uforenlig med vaktvirksomhet etter denne loven, eller for øvrig er ulovlig eller i strid med internasjonal rett.” Siden vi her antas å være utenfor både saklig og stedlig gyldighetsområde for vaktvirksomhetsloven, antar vi at politiet heller ikke kan avslå en eventuell søknad under

henvisning til formålsbestemmelsen i loven. Dersom det her er snakk om en anvendelse av vaktvirksomhetsloven på selskaper som ønsker å drifte bevæpnet vaktvirksomhet fra Norge, fremstår det som uklart hvilken oppfordring bransjen etter gjeldende rett vil ha for å fremme en slik søknad, eventuelt hvordan politiet for øvrig skal bli kjent med virksomheten.

Tillatelse til å inneha våpen og drive vaktvirksomhet bygger på en forutsetning om at innehaveren etterlever de normer som regulerer den aktuelle virksomheten, og alvorlige brudd på denne forutsetningen i form av ulovlige eller uforsvarlige handlinger kan medføre at tillatelsen trekkes tilbake. Det er uklart hvordan dette er tenkt løst i det foreliggende forslaget.

Dersom en ønsker å åpne for at norske selskap skal kunne forestå utleie av bevæpnet personell fra Norge, bør dette etter vårt syn reguleres av et annet regelverk enn vaktvirksomhetsloven tilpasset det konkrete formål å beskytte norskregistrerte skip mot terrorhandlinger og piratvirksomhet. Slik væpnet vaktvirksomhet må ha et klart hjemmelsgrunnlag med stor grad av rettslig forutberegnelighet og mulighet for et effektivt kontrollregime. Det må herunder oppstilles klare krav til selskapene og personellet, herunder til daglig leder, aksjeeiere, instruktører og vakter blant annet i forhold til vandel og skikkethet. Eksempelvis må det også gis bestemmelser om oppbevaring, transport og inn- og utførsel av våpen, og tillatelses- og kontrollorgan/-regime, tilbakekall av tillatelser, rapporteringer, m.v. hvor vaktvirksomhetsloven kan tjene som utgangspunkt. Vi er videre skeptisk til bruk av ordet "vaktelskap" i ny § 23 a siden virksomheten anses å falle utenfor lovens rammer.

Vi antar samtidig at lovendringene åpner for at rederiene kan leie inn vakter fra andre land som har offentlig sertifisering/godkjenning av bevæpning av sivile vakter. Det bør fra norske myndigheters side – i tillegg til dokumentasjon på myndighetsgodkjenning av selskapene og eventuelt vaktene - stilles klare krav til selskapene og vaktene tilpasset oppdrag for dette formålet. For øvrig viser vi her til vår høringsuttalelse til Nærings- og handelsdepartementet.

2.3 Til punkt 4 Behovet for endring i våpenforskriften

Det fremgår av våpenloven §§ 7 og 8 at den som vil *erhverve, eie eller inneha* skytevåpen må ha tillatelse fra politimesteren (våpenkort). Etter § 8 annet ledd kan en tillatelse når særlige forhold tilsier det også gis for et bestemt tidsrom. Rederier kan etter gjeldende våpenlovgivning søke om tillatelse til å erverve og inneha våpen, jf våpenforskriften §§ 11 og 19. Etter forskriftens § 11 kan juridiske personer gis tillatelse til erverv av våpen ved "*sakelig behov*". Ifølge forskriftens § 19 kan tillatelse til erverv av skytevåpen til beskyttelse bare gis ved et "*påtrengende behov for våpen av den art det søkes om*". Det fremgår videre av høringsbrevet punkt 3.4 at "*Såfremt det er gitt tillatelse til å eie og inneha skytevåpen om bord på norskregistrerte skip kan dette eventuelt brukes mot piratangrep i nært nærhet*." Forskriftens § 54 inneholder et forbud mot innførsel av forbudte våpen og ammunisjon. Det er videre gitt bestemmelser i forskriftens §§ 89 ff. om utlån fra bedrifter til ansatte, utstedelse av kontrollseddel og utarbeidelse av utlånsliste.

Departementet fremholder i høringsbrevet punkt 4 at "*Våpenlovens tillatelsessystem og søknadsregime synes [...] lite hensiktsmessig og lite tilpasset forhold som faller inn under skipssikkerhetsloven. I tillegg til tidsaspektet kunne ønskeliggjøre en individuell søknad hver gang*." På bakgrunn av dette anser departementet at en mulig løsning kan være å gi en generell

tillatelse for rederiene til midlertidig å inneha skytevåpen om bord på norskregistrerte skip på vegne av innleide vaktelskaper. Departementet ber om synspunkter både på det prinsipielle om en våpentillatelse bør reguleres i våpenforskriften, og på forslaget om en generell tillatelse.

Politidirektoratet vil bemerke at det synes noe uklart hvorfor departementet anser våpenlovens bestemmelser om søknad og kontroll som lite egnet til å regulere det angjeldende forholdet og hvilke særlige hensyn som her gjør seg gjeldene. Som nevnt ovenfor gir også gjeldende rett adgang til erverv og innehavelse av våpen til egenbeskyttelse etter individuell søknad.

Kripos uttaler i samme retning at det særorganet ikke anser det nødvendig å endre våpenforskriften for å kunne tilrettelegge for væpnet vakthold og at gjeldende våpenforskrift er "fullt ut dekkende for å kunne tillate slik bevæpning og inneholder kontrollmekanismer som vil gjøre dette langt mer betryggende enn det fremlagte forslag."

En generell tillatelse i forskrifts form som foreslått vil åpne for at rederiene kan inneha skytevåpen på vegne av innleid vaktelskap uten forutgående søknad og dermed uten noen form for kontroll eller registrering av våpenet.

Kripos uttaler at:

"Det som fra et polisiært synspunkt er det mest betenkelige med forslaget er den manglende kontroll. Konsekvensen av å frita for våpenlovens tillatelsessystem er at våpnene ikke registreres i det sentrale våpenregister. Etter det vi forstår registreres de heller ingen andre steder. § 23 a siste ledd sier riktignok at rederiet skal melde fra til Sjøfartsdirektoratet om det har benyttet den aktuelle tillatelse, men vi kan ikke se at dette sier noe om art, mengde eller våpennummer. Som nevnt ovenfor må det nøye vurderes om dette er forenelig med Schengenkonvensjonen. Under en hver omstendighet synes vi at det er svært uheldig at man lager et system som tilrettelegger for at norsk skip i utlandet kan ta om bord våpen og ammunisjon, som i utgangspunktet er forbudt på grunn av særlig farlighet, uten at myndighetene har oversikt over hvilke våpen det er tale om. Man kan jo da spørre seg hvor sannsynlig det er at eksempelvis tap blir meldt og kan følges opp. Sett i sammenheng med at det ikke stilles konkrete krav til oppbevaring og at det ikke skal foretas noen skikkethetsvurdering av aktuelle vaktelskaper synes faren for at denne type våpen kommer på avveie og/eller blir misbrukt å være uforsvarlig stor."

Kripos påpeker at en ved å avstå fra å endre våpenforskriften og kreve ordinær søknad etter våpenloven ved behandlingen søknaden også vil kunne "vurdere konkret de aktuelle firma og eventuelt skikkethet og ferdighet hos operatørene. Dette bør etter vår oppfatning ha betydning for om det skal gis tillatelse og hvilke våpen og ammunisjon som skal tillates."

2.4 Til 5.1 Forslag til forskriftstekst

Direktoratet vil bemerke at høringsnotatet ikke nevner Schengenkonvensjonens artikler 77 flg. om skytevåpen og ammunisjon. Det fremgår av artikkel 77 at medlemsstatene er forpliktet til å "*tilpasse sine nasjonale lover og forskrifter om erverv og innhav av, samt handel med og utlevering av skytevåpen og ammunisjon til bestemmelsene i dette kapittel*". Reglene i kapitlet omhandler våpenklassifisering, krav til registrering av våpnene, krav til de personene som

kan inneha skytevåpen m.v. Ifølge artikkel 77 nr 2 gjelder bestemmelsene i kapittel 7 både fysiske og juridiske personer. Det er samtidig gjort unntak for statlige og lokale myndigheter, forsvaret, politiet og offentlige foretak som produserer våpen og ammunisjon. Disse unntakene kan ikke anses å omfatte private rederi og/eller -vakselskaper. De fremlagte forslagene synes etter direktoratets oppfatning ikke å være i overensstemmelse med disse bestemmelsene. Endringsforslaget bør derfor gjennomgås med sikte på å oppfylle kravene som stilles i Schengenkonvensjonen.

Kripos uttaler seg i samme retning og påpeker i sin begrunnelse at:

”Det må antas at alle de skytevåpen som er aktuelt å benytte til beskyttelsestiltak mot pirater vil være våpen som krever tillatelse etter artikkel 80. Slik vi oppfatter bestemmelsen, er den til hinder for at det vedtas et slikt generelt fritak for tillatelsessystemet som er foreslått. Det synes videre i strid med konvensjonen å unnlate registrering av denne type våpen i det nasjonale våpenregister. Når det gjelder den foreslåtte dispensasjon fra våpenforskriften § 5, 1 litra b og §§ 6-8 skal det bemerkes at disse bestemmelsene er begrunnet i det forbud som følger av Schengenkonvensjonens artikkel 79. Artikkel 79 nr 2 åpner for å dispensere fra forbudet i ”særlige tilfeller” dersom hensynet til den offentlige sikkerhet og orden ikke er til hinder for dette. Vi ser at piratbekjempelse kan være slik særlig grunn, men stiller oss sterkt tvilende til at dispensasjonen kan gis så generelt. Vi kan ikke se at forholdet til Schengenkonvensjonen er vurdert av departementet og Kripos mener at det må foretas en grundig vurdering av om forslaget er konvensjonsstridig.”

Politidirektoratet har for øvrig ikke oversikt over andre eventuelle folkerettslige forpliktelser som Norge kan være bundet av, og antar at andre etater, særlig Utenriksdepartementet, vil uttale seg om dette.

Departementet har vurdert mulig forskriftsendring med hjemmel i våpenloven § 31, hvorefter ”*Kongen kan gi nærmere forskrifter til gjennomføring og utfylling av reglene i denne lov.*” Politidirektoratet reiser her spørsmålet om denne bestemmelsen gir adgang til så vidtrekkende unntak fra loven som de foreslåtte. Vi viser her til at den foreslåtte bestemmelsen innebærer et generelt unntak fra både det tillatelsessystem og søknadsregime som våpenloven legger opp til og gir adgang til erverv av våpen og ammunisjon som i dag er forbudt. I våpenloven § 6 er det gitt hjemmel for å gjøre unntak i forskrift for flere arter av skytevåpen og ammunisjon enn de som etter § 5 er unntatt fra lovens anvendelsesområde. Ut fra en antitetisk tolking av § 6 kan en muligens utlede at det ikke er hjemmel for å gjøre et generelt unntak i forskrifts form for forbudte våpen. Også våpenforskriften § 54, som tillegger Politidirektoratet kompetanse til å dispensere dersom det foreligger ”særlige grunner” og hensynet til ”den offentlige sikkerhet og orden” ikke er til hinder for det, taler etter vårt syn for at det ikke er adgang til å gi en generell tillatelse som den foreslåtte.

Også Kripos påpeker at det ”må vurderes om ikke dispensasjonen fraviker loven i en så generell og omfattende grad at det ikke har dekning i lovens forskriftshjemmel og således er en ulovlig derogasjon.”

Det fremstår for oss som uklart hvordan den foreslåtte forskriftsbestemmelsen skal forstås, både når det gjelder saklig og stedlig anvendelsesområde.

Etter ordlyden i utkastet til ny § 23 a gjelder den midlertidige tillatelsen ikke "ervert", men kun det å "inneha" skytevåpen. Det fremgår ikke av høringsbrevet hvorvidt en slik begrensning er tilsiktet, eller hvordan dette er tenkt gjennomført i praksis. Sett i sammenheng med at den generelle tillatelsen til å inneha gis "på vegne av" innleide vaktelskaper kan det se ut som departementet forutsetter at rederiet skal leie inn vakter som stiller med egne våpen, og at det ikke er rederiet som står som eier av våpenet og som låner ut dette under vaktoppdraget. Slik sett kan ny § 23 a være å anse som en generell dispensasjon fra forbudet i § 54 om å innføre forbudte våpen. Samtidig er en slik situasjon ikke å anse som å "inneha" våpen. Endringsforslaget skaper på grunn av dette også et noe uavklart forhold til de øvrige bestemmelser i våpenloven og hvordan disse eventuelt skal praktiseres, herunder bestemmelsene om tilbakekall og inn- og utførsel. Vi viser til at etter gjeldende rett fører Tollvesenet kontroll med våpen som utenlandske personer tar med inn i Norge for midlertidig opphold, for eksempel for jaktformål.

Kripos påpeker at en begrensning av tillatelsen til kun å gjelde innehavet om bord vil komplisere praktiseringen av regelverket:

"[...] Et sted må jo våpnene komme fra, og de burde – dersom man først skal tillate dette – kunne erverves i Norge. Dersom det ikke gis en særskilt hjemmel for ervert vil dette bli vanskelig i nær sagt alle siviliserte land og indirekte gi en oppfordring til å henvende seg til den mer lysskye del av våpenmarkedet. Men selv om våpnene er ervert og tatt om bord i utlandet må det kunne forventes et behov for å kunne ta dem i land i Norge. Dette kan gjelde flere legitime forhold som reparasjon, vedlikehold, treningsskyting eller for den saks skyld en sikrere oppbevaring i rederiets lokaler enn i båten. Felles for alle disse er at det ikke er gitt noen slik adgang og de må da søke om tillatelse til å inneha disse våpnene også på land."

Dersom rederiet skal ervert våpen er Politidirektoratet av den oppfatning at de ordinære regler for søknad og registrering av våpen for juridiske personer bør følges. Det er viktig at politiet har oversikt over de våpen som rederiet har ervert slik at en også kan følge opp når våpnene skal avhendes. Vi må ikke få en situasjon hvor en rekke våpen som i sin tid ble lovlig ervert senere vil inngå i et "svart marked" når det ikke lenger er behov for våpenet.

Det fremkommer av utkastet til ny § 23 a at tillatelsen skal gjelde for seiling "i, til eller fra" områder med særskilt beredskapsnivå. Beredskapsnivå fastsettes av Sjøfartsdirektoratet. Det geografiske gyldighetsområdet for tillatelsen er etter vårt syn noe uklart definert. Det fremgår ikke av høringsbrevet fra hvilket tidspunkt man kan sies å være på vei "til eller fra" et særskilt beredskapsområde.

Det foreslås videre å gi dispensasjon til å inneha skytevåpen og ammunisjon som er forbudt etter § 5 første ledd bokstav b, §§ 6 til 8. Det fremgår av høringsbrevet at begrunnelsen for dette er å sikre adekvat bevæpning. Det fremgår videre at "Vaktelskapene kan tenkes blant annet å være i besittelse av helautomatisk skytevåpen og grovkalibrede skytevåpen med mulighet til å arfyre eksplosiv ammunisjon."

Dette er en svært omfattende og generell dispensasjon og direktoratet vil, i likhet med Kripos, advare mot at en overlater alle vurderinger med hensyn til valg av våpen- og ammunisjonstyper til rederiet og/eller aktuelle vaktelskaper, herunder ammunisjon som politiet ikke har adgang til å benytte og forbudte helautomatiske skytevåpen og skytevåpen

som Politidirektoratet etter våpenforskriften § 6 kan nedlegge forbud mot å erverve og inneha fordi de ”gjennom utforming eller virkeområde fremstår som særlig farlig”.

Kripos påpeker samtidig at rekkevidden av bestemmelsen likevel synes usikker og viser til at:

”[...] Det er nemlig dispensert fra våpenforskriftens § 5 første ledd bokstav b som gjelder helautomatiske skytevåpen, men ikke § 5 første ledd bokstav a som gjelder skytevåpen som vanligvis brukes som krigsvåpen. Dette vil gjelde de fleste våpen som kan være aktuelle å benytte, særlig fordi § 5 annet ledd, første punktum lyder: ”Våpentyper som er utviklet for rene militære eller politimessige formål faller inn under første ledd a”. Her synes det som om bestemmelsen ikke går tilstrekkelig langt, mens den etter vårt syn på andre områder går alt for langt.

I Justisdepartementets høringsbrev kommenteres det eksplisitt at det kan være aktuelt med helautomatiske skytevåpen. I praksis kan man vanskelig tenke seg at dette ikke er våpen som må anses som forbudt etter § 5 første ledd a, men ikke nødvendigvis alle slike våpen og nok heller ikke all slags type ammunisjon. Eksempelvis kan man tenke seg å tillate helautomatiske våpen av militær karakter, men ikke eksplosiv ammunisjon. Dette bør etter vår oppfatning være offentlig gitte rammeforutsetninger og ikke overlates til ulike private aktører å avgjøre.”

Politidirektoratet vil, i likhet med Kripos, ta til orde for at spørsmålet om hvilke kategorier våpen og ammunisjon som fremstår som adekvate og forholdsmessige virkemidler gitt den foreliggende trussel situasjon og piratenes operasjonsmønstre utredes nærmere. Kripos uttaler herunder at:

”Dette bør bero på en faglig vurdering gjort av personell med rett kompetanse i politiet og eventuelt Forsvaret. Resultatet av en slik vurdering vil nok være at det er behov for å tillate våpen som ellers er forbudt, men trolig ikke fullt så generelt som det nåværende forslag. Det bør for øvrig også utredes om ikke utrustningen også bør suppleres med mindre dødelig maktmidler.”

Vi vil, som tidligere nevnt, advare mot en ordning uten nærmere forskriftsregulering av krav til vaktelskapene og av vaktene som skal bruke våpenet, jf. også vår høringsuttalelse til Nærings- og handelsdepartementet.

Etter § 23 a annet ledd skal rederiene i etterkant melde fra til Sjøfartsdirektoratet såfremt det har benyttet seg av den generelle tillatelsen – som da vil kunne videreformidle denne informasjonen til Politidirektoratet. Formålet med en slik meldeplikt er at ”*Norske myndigheter vil da kunne ha anledning til å kontrollere om tillatelsen er benyttet etter hensikten.*”

Politidirektoratet vil bemerke at det ikke fremkommer nærmere hvilke opplysninger som skal fremgå av en slik melding eller hvilke forvaltningsmessige sanksjoner som eventuelt skal kunne benyttes i tilfelle tillatelsen er benyttet i strid med tillatelsens vilkår.

3. Avsluttende kommentarer

Politidirektoratet mener at høringsgrunnlaget for det foreliggende forskriftsutkastet fremstår som noe mangelfullt og at det av den grunn er uklart hva som faktisk foreslås. Det bør etter vår vurdering utredes nærmere hvordan forskriftsregler på området skal utformes for på

best mulig måte å ivareta blant annet de innvendingene og problemstillingene som fremkommer ovenfor og i høringsuttalelsen fra Kripos, herunder hva det skal gis tillatelse til og hvilket kontrollregime en slik tillatelse bør undergis. For å sikre god kontroll over de aktuelle våpnene, må dette også ses i sammenheng med krav til registrering og oppbevaring av våpen og krav til godkjenning av vakselskap og vektere.

Med hilsen

Vidar Refvik

Steinar Tølø
seksjonssjef

Saksbehandler:
Gunnvor Hovde
Tlf: 23364129

Vedlegg:
1

Kopi u/ vedlegg
Nærings- og
handelsdepartementet